 Project 101120713 LIFE22-CET-LIFE ReHABITA

Procjena lokalnog energetskeg siromaštva - **GOSPIĆ (HR)**

Kolovoz 2024.

Autori:

Zvonimir Anić, DOOR

Anamari Majdandžić, DOOR

Ovaj dokument je nastao uz financijsku potporu Europske unije u okviru LIFE programa. Za sadržaj je u potpunosti odgovoran projekt LIFE ReHABITA te se ni pod kojim uvjetima može smatrati da odražava položaj CINEA-e, niti se CINEA može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija i/ili sadržaja koji se nalaze u dokumentu.

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Procjena pilot područja u Gospiću	3
3. Implikacije za aktivnosti na projektu ReHABITA	6

1. Uvod

Ovo izvješće za pilot područje projekta LIFE ReHABITA u Gospiću dio je većeg kvantitativnog istraživanja provedenog na svim pilot područjima projekta s ciljem procjene opsega i intenziteta energetske siromaštva stanovništva koje živi unutar administrativne jedinice pilot područja. Rezultati svakog pilot područja uspoređeni su i objedinjeni u dokumentu *Procjena energetske siromaštva u pilot općinama projekta (D2.1 Energy Poverty Assessment of the Municipalities)*.

Istraživanje je provedeno putem ankete koja je uključivala mnoge pokazatelje energetske siromaštva. Pitanja su bila grupirana u četiri kategorije: stambena zgrada i uvjeti stanovanja, energetska siromaštva i energetska učinkovitost kućanstava, zdravlje i dobrobit te opće informacije.

Analiza podataka prikupljenih u anketi omogućuje tehničkim partnerima i gradovima da bolje razumiju razinu i karakteristike energetske siromaštva u njihovim pilot područjima, demografiju, obrasce i navike povezane s potrošnjom energije građana koji žive u pilot područjima i njihovo znanje o raznim mogućnostima i prednostima energetske obnove.

Stoga analiza predstavljena u *Procjena energetske siromaštva u pilot općinama projekta (D2.1 Energy Poverty Assessment of the Municipalities)* ima važnu ulogu u raznim aktivnostima koje će se provoditi na projektu. Analiza je glavni resurs za razvoj detaljnog plana akcija koje treba provesti kako bi se postigle promjene predviđene u u sklopu zadatka *Izrada i provedba plana za borbu protiv energetske siromaštva i obnovu stanova (T2.3 Co-creation and implementation of a roadmap for energy poverty fight and dwellings renovation)*. Također, ova analiza poslužit će kao osnova tehničkim partnerima i općinama za određivanje opsega, intenziteta i sadržaja aktivnosti za građane na pilot područjima, posebno onih aktivnosti koje su predviđene zadacima *Identifikacija i angažiranje energetski siromašnih građana (T.2.2. Identification and engagement of energy poor citizens)* and *Mjere za promjenu energetske navike (T.4.1 Accompanying measures to train on energy habits)*.

2. Procjena pilot područja u Gospiću

Opće i demografske karakteristike pilot područja

Istraživanje je provedeno kroz ured za socijalu Grada Gospića, ali i na terenu u stambenim naseljima unutar područja grada Gospića (ponajviše u gradskom naselju Lički Osik). Upitnik je prikupio odgovore od 104 ispitanika, od kojih je 52% muškaraca i 48% žena. Ispitanici su većinom između 31 i 50 godina starosti, no značajan je udio ispitanika starijih od 51 godine. Gotovo trećina ispitanika je u mirovini, a samo 1% ispitanika je nezaposleno. Velika većina (preko 90%) ispitanika ima srednju ili višu razinu obrazovanja. Većina kućanstava obuhvaćenih upitnikom sastoji se od 2 ili 3 člana.

Karakteristike stambenih jedinica i energetske potrošnje

Istraživanje pokazuje da su zgrade na području grada Gospića samostojeće višestambene zgrade, uglavnom sa 6 do 10 stanova, izgrađene u razdoblju od 1961. do 1980. godine, ponajviše za smještaj radnika obližnje metaloprerađivačke industrije. S obzirom da se radi o planski izgrađenom naselju, što je rijetkost u tom dijelu Hrvatske, iznenađuje podatak da je gotovo 90% ispitanika izjavilo da nema priključak na kanalizaciju. Slično tome, svi osim jednog ispitanika izjavili su da nemaju priključak na plinsku mrežu. No s druge strane to je ipak očekivano zbog nepostojanja same plinske mreže u Gospiću.

Ispitanici s područja grada Gospića prijavili su jako mali broj problema vezanih uz vlažne zidove, propuh, plijesan, trulež i vlažne temelje u svojim stanovima i zgradama. S druge strane, gotovo 90% ispitanika izjavilo je da nisu proveli nijednu mjeru energetske učinkovitosti.

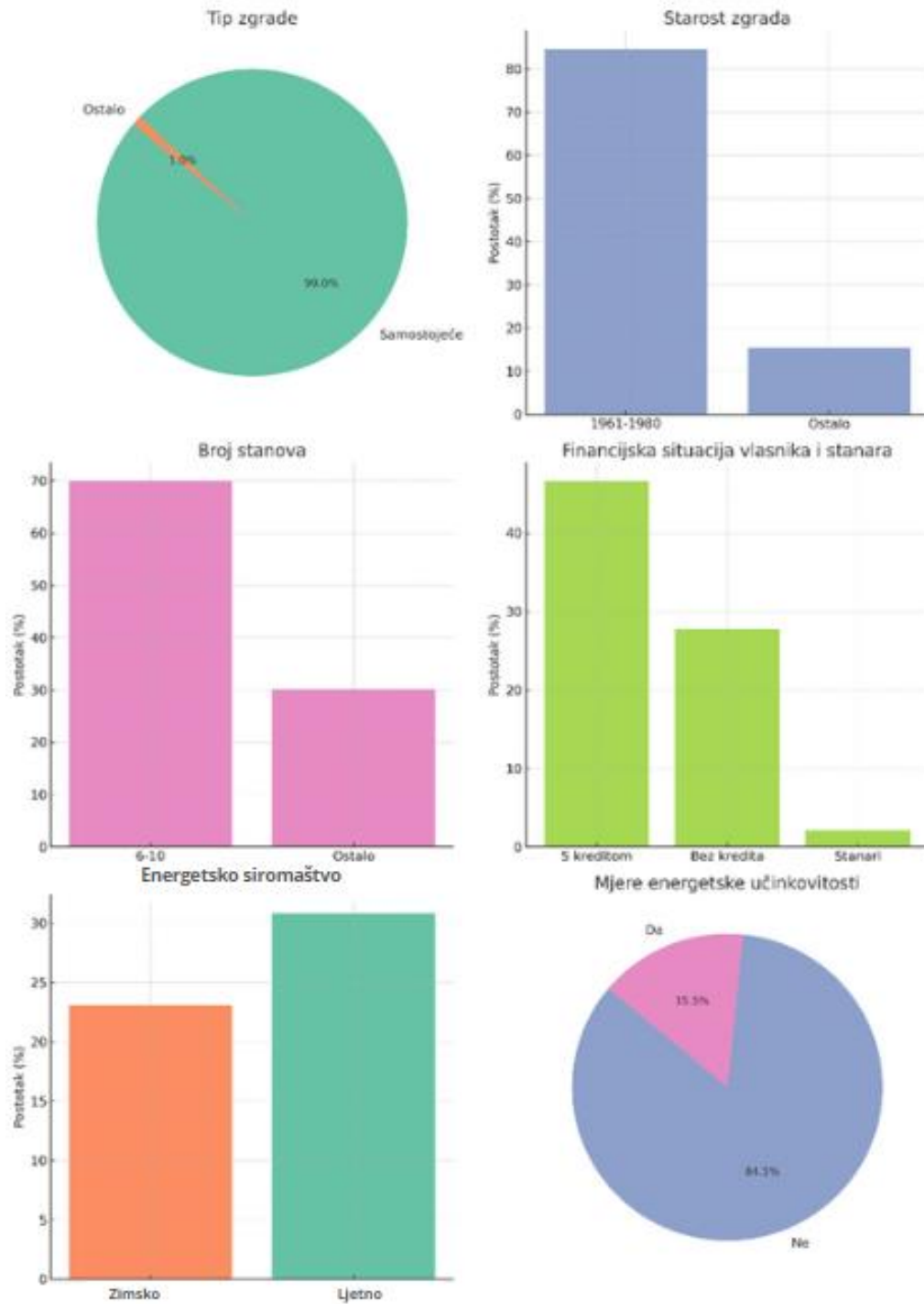
Ključni aspekt rizika od energetske siromaštvo jesu mjesečni izdanci kućanstva na energiju. Na to pak prvenstveno utječe cijena primarnog energenta koji se koristi za grijanje, toplinska izolacija zgrade te ukupna primanja kućanstva. S obzirom na nepostojanje plinske mreže u Gospiću, ruralni položaj, tradiciju šumarstva te razdoblje izgradnje stambenih objekata, ne čudi da su svi osim dva ispitanika, odgovorili da koriste ogrjevno drvo ili pelete odnosno neki oblik biomase kao primarni energent za grijanje. Uzevši u obzir i gore navedeni nalaz o najmanjem postotku ugradnje novog energenta za grijanje u ovom pilot području projekta, može se sa sigurnošću pretpostaviti da gotovo svi ispitanici istraživanja provedenog na području Gospića koriste ogrjevno drvo kao primarni izvor grijanja. Nadalje, istraživanje je pokazalo da gotovo polovica postotka ispitanika ima prosječne mjesečne troškove energije za grijanje zimi između 100 i 200 eura.

Socioekonomske i zdravstvene karakteristike

Nemogućnost održavanja doma dovoljno toplim općenito je jedan od najvažnijih pokazatelja energetske siromaštva. Istraživanje je pokazalo da 23,1% ispitanika u pilot području ne može priuštiti održavanje svojih domova dovoljno toplim zimi, dok je 1/3 anketiranih građana također izrazilo nemogućnost održavati svojih domova dovoljno rashlađenima ljeti.

Iako je istraživanje pokazalo relativno dobru financijsku situaciju naspram ostalih pilot područja, još uvijek postoji značajan udio kućanstava s niskim ukupnim mjesečnim prihodom. Samo 2% ispitanika navelo je da plaća najam, a samo 10% navelo je pod svoj stambeni status socijalno stanovanje. Također polovica ispitanika živi u stanovima za koje ima stambeni kredit. To bi moglo predstavljati poteškoću jer većina vlasnika koji imaju stambeni kredit već su dovoljno financijski opterećeni i nespremni su dalje se zaduživati ili oklijevaju prijavljivati se na javne pozive koje raspisuje ministarstvo i druga tijela. Moguće je da je ovaj problem primjetan u razmatranju razloga za dosadašnje neprovođenje mjera energetske učinkovitosti. Većina ispitanika navela je financijske razloge kao primarni razlog, a samo je nekolicina navela nezainteresiranost ili nedostatak dogovora između stanara.

Ključni nalazi - Energetska obnova i siromaštvo

3. Implikacije za aktivnosti na projektu ReHABITA

T.2.3. Izrada i provedba plana za borbu protiv energetske siromaštva i obnovu stanova

- 1) Pozvati grupu odabranih dionika na drugi sastanak dionika i predstaviti rezultate ankete
- 2) Raspraviti rezultate sa skupinom dionika i postaviti viziju i cilj za razdoblje do 2030. na temelju utvrđenih prioriteta iz podataka prikupljenih istraživanjem
- 3) Raspraviti prisutnost pokazatelja energetske siromaštva u gradu Gospiću s odabranom skupinom dionika te preispitati pristup definiranju energetske siromaštva i plan za smanjenje energetske siromaštva na lokalnoj razini.
- 4) Razmotriti pristup i strategiju energetske obnove u okviru javnih poziva poput *Program suzbijanja energetske siromaštva koji uključuje korištenje obnovljivih izvora energije u stambenim zgradama na potpomognutim područjima i područjima posebne državne skrbi za razdoblje do 2025. godine* Ministarstva Prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine i drugi pozivi tijela državne uprave ili lokalne samouprave

T.4.1 Mjere za promjenu energetske navike

- 1) Raspraviti među dionicima, djelatnicima ReHABITA ureda i predstavnicima grada Gospića o glavnim razlozima neprovođenja mjera energetske učinkovitosti i energetske obnove među stanovništvom pilot lokacija.
- 2) Održati niz radionica o prednostima različitih mjera energetske učinkovitosti u ReHABITA uredu ili drugim komunalnim prostorima u Gospiću – radionice bi bile otvorene za sve građane ali i predstavnike stanara i upravitelja zgrada
- 3) Podijeliti informacije o uvjetima prijave na državne javne pozive za obiteljske kuće i višestambene zgrade, o odgovornostima upravitelja zgrada u takvim situacijama te o kreditima poslovnih banaka i fondova i drugih mogućnostima financiranja.

T.2.2. Identifikacija i angažiranje energetski siromašnih građana

- 1) Tiskati brošure o energetske učinkovitosti i mjerama energetske obnove te priručnik o savjetima za uštedu energije za ReHABITA ured u Gospiću.
- 2) Uspostaviti raspored dostupnosti ReHABITA ureda za individualne sastanke i vanjskih događanja za širenje informacija o aktivnostima projekta ReHABITA i mjerama energetske obnove
- 3) Uspostaviti Facebook grupu, kao platformu za brza pitanja i odgovore za sve što se tiče uštede energije i energetske obnove za građane kako bi građanima približili ReHABITA ured i njegove usluge.